

Datum

23 januari 2024

Ambtsbericht

Onderwerp

Informatievoorziening voor de beantwoording van vragen naar aanleiding van de Rapportage Algoritmerisico's Nederland (RAN) van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP)

De leden van de vaste Eerste Kamercommissies voor Justitie en Veiligheid en Binnenlandse Zaken hebben naar aanleiding van de publicatie van de RAN van de AP [schriftelijk vragen](#) gesteld. Dit ambtsbericht dient ter verschaffing van informatie aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voor de beantwoording van enkele van de gestelde vragen.

Vragen van de leden van de fractie van de BBB

De rapportage maakt duidelijk dat verantwoordelijkheden voor algoritmen, en daarmee ook voor daaraan verbonden risico's, een sterk decentraal karakter kunnen hebben (bijvoorbeeld gemeenten), maar ook een centraal karakter (bijvoorbeeld de Belastingdienst). De leden van de BBB-fractie stellen hierbij de volgende vragen:

7. De rapportage van de AP/DCA maakt duidelijk dat vanuit een risicoperspectief "onafhankelijke" monitoring gewenst is. Welk mandaat heeft de AP/DCA in het kader van monitoring en risicobeheersing?

Informatie voor beantwoording van vraag 7 van de fractie van de BBB

Als een van haar doelen richt het coördinerend algoritmetoezicht van de AP, ondergebracht bij de directie Coördinatie Algoritmes (DCA), zich op het proactief signaleren en analyseren van sectoroverstijgende en overkoepelende risico's en effecten van de ontwikkeling en inzet van AI en algoritmes. Onderdeel hiervan zijn het opstellen van de halfjaarlijkse RAN en het opzetten van een structuur tussen colleges, markttoezichthouders en rijksinspecties voor proactieve signalering. Op deze wijze draagt de AP als onafhankelijk toezichthouder bij aan de monitoring van bestaande risico's.

De AP richt zich als coördinerend algoritmetoezichthouder, maar ook als privacytoezichthouder, bovendien op het delen van kennis over de risico's die bestaan rond de ontwikkeling en toepassing van AI en algoritmes. Dit draagt bij aan gezamenlijke normuitleg, guidance en het vaststellen van (sectorale) kaders voor het vormgeven van risicobeheersing. Adequate risicobeheersing is van groot belang, omdat het kan voorkomen dat het inzetten van algoritmes met een hoog risico voor publieke waarden en grondrechten ook daadwerkelijk groepen of individuen treft.

Vragen van de leden van de fractie van D66

De AP gaat in principe over de verwerking van gegevens en heeft daartoe specifieke bevoegdheden. De AP betreft grondrechten bij het beoordelen van de risico's en effecten van de inzet van algoritmes. Dit is noodzakelijk, maar het is een breder kader dan waar de AP bevoegdheden voor heeft.

1. Bent u van mening dat de bevoegdheden van de AP daarmee ook verbreed moeten worden? Verandert hiermee de rol van de AP?

Datum

23 januari 2024

Informatie voor beantwoording van vraag 1 van de fractie van D66

Het coördinerend algoritmetoezicht door de AP heeft vastgestelde doelen die via een [inrichtingsnota](#) en [opschalingsbrief](#) met de Kamer zijn gedeeld. Werkzaamheden ten behoeven van deze doelen vragen op dit moment geen uitbreiding van bevoegdheden. Toekomstige Europese wetgeving (zoals de AI-verordening) brengt hier naar verwachting verandering in. De rol en positie van de AP als coördinerend algoritmetoezichthouder zullen moeten worden meegenomen in het eventuele vastleggen van nieuwe taken en bevoegdheden die uit de wetgeving voortvloeien.

Daarnaast heeft de AP als toezichthouder op de naleving van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (Handvest) bij het verwerken van persoonsgegevens, de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandhaving (RGR) al ruime bevoegdheden om in te grijpen wanneer een AI-systeem of algoritme onrechtmatig, onbeoorlijk of op niet transparante wijze persoonsgegevens verwerkt. Hierbij kan worden gedacht aan het geven van waarschuwingen (met betrekking tot voorgenomen verwerkingen) tot het stilleggen van verwerkingen of het opleggen van boetes. Daarbij is van belang om op te merken dat bij het verwerken van persoonsgegevens alle grondrechten uit het Handvest in acht moeten worden genomen. En dat de AP op basis van de AVG met betrekking tot de naleving van al deze grondrechten kan waarschuwen en handhavend kan optreden. Uit het Jaarplan volgt dat de AP ook in 2024, net als in 2023, extra aandacht besteedt aan AI en algoritmes. Niet alleen als coördinerend algoritmetoezichthouder, maar ook op basis van de extra Werk aan Uitvoering-middelen voor de versteviging van het AVG-toezicht op AI en algoritmes.

Vragen van de leden van de fractie Volt

Op pagina 5 zegt het rapport: "De DCA verwacht dat de grootste uitdaging zit bij die sectoren, toepassingen of innovaties waar géén sectorale toezichthouder is die toeziet op het algehele functioneren van organisaties in die sector." Ondanks dat dit genoemd wordt, worden geen dergelijke sectoren daadwerkelijk bij naam genoemd. Echter is het vanuit de Eerste Kamer belangrijk om toezicht te houden op de handhaafbaarheid van de wet- en regelgeving rondom algoritmes, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Daarom stellen de leden de volgende vraag:

1. Bij welke sectoren ontbreekt het momenteel aan een dergelijke toezichthouder en hoe kan er in deze sectoren specifiek meer geïnvesteerd worden in het handhaven van de huidige wetgeving?

Informatie voor beantwoording van vraag 1 van de fractie Volt

In Nederland is bepaalde wetgeving en het daaraan verbonden toezicht, zoals bijvoorbeeld de AVG met de AP, algemeen toepasbaar op de ontwikkeling en inzet van AI en algoritmes. We spreken dan over *algemeen geldend toezicht* – wat algemeen toepasbaar is op de ontwikkeling en gebruik van AI en algoritmes – waar het ook wordt gebruikt. Naast brede kennis omtrent risico's en de inzet van technologie zoals AI en algoritmes hebben deze toezichthouders vaak ook sectorspecifieke kennis in huis om de risico's van de toepassing van deze technologie in een specifieke sectoren te kunnen begrijpen. Bovendien zullen organisaties met nieuwe algemene normen, zoals de AI-verordening, te maken krijgen. Deze nieuwe normen vragen nog om nadere uitwerking, waaronder rond de inrichting en aanstelling van het toezicht.

Datum

23 januari 2024

Naast dit algemeen geldend toezicht bestaat soms ook *sectoraal toezicht* aan de hand van wetgeving die geldt voor een specifieke sector en ziet op specifieke/andere risico's die bestaan in deze sector. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de financiële sector, het onderwijs of de gezondheidszorg. De sectorale toezichthouder heeft beschikking over sectorspecifieke kennis, ervaring en contacten, vaak ook als het gaat om de inzet en risico's van AI en algoritmes. De sectorale toezichthouder kan in het algemeen dienen als eerste aanspreekpunt of specifiekere *guidance* verschaffen over de verantwoorde omgang met AI en algoritmes binnen de sector en de normen en regels die (gaan) gelden. Daarmee zorgt de aanwezigheid van een sectorale toezichthouder voor meer duidelijkheid bij partijen die binnen deze sector opereren. Daarbij is wel van belang dat sectorale toezichthouders dezelfde normen hanteren als de AP, om zo rechtsonzekerheid te voorkomen. Die vereiste rechtszekerheid kan de AP in haar coördinerende rol zeer bevorderen.

Niet alle organisaties vallen binnen sectoren waarbij ook sectoraal toezicht aangewezen is. Denk bijvoorbeeld aan bepaalde zakelijke dienstverlening of ICT-ontwikkelaars.¹ Echter wordt ook van deze organisaties verwacht dat ze actief een passende aanpak bepalen om te voldoen aan normen en de verwachtingen van de samenleving die gelden bij de ontwikkeling en toepassing van AI en algoritmes. Dit kan een behoorlijke uitdaging zijn wanneer er beperkt informatie voorhanden is, onzekerheden zijn over normen of als een duidelijk aanspreekpunt ontbreekt. Voor deze ontwikkelaars en gebruikers zal het dus vaak een grotere uitdaging zijn om passende informatie te verkrijgen of een aanspreekpunt te vinden voor richtinggevende gesprekken, delen van *best practices* of het geven van *guidance* dan voor organisaties in sectoren die streng gereguleerd zijn en te maken hebben met aanvullend sectoraal toezicht. Om overkoepelend en gecoördineerd organisaties van de juiste informatie te kunnen voorzien is een goede samenwerking tussen toezichthouders van groot belang. Het coördinerend algoritmetoezicht door de AP heeft onder andere als doel om bestaande samenwerkingen te versterken of waar nodig nieuwe samenwerkingen te faciliteren en om ook hier rechtszekerheid te bevorderen.

¹ Voor uitvoering en dienstverlening binnen de publieke sector geldt een vergelijkbare verscheidenheid in toezicht.